

ΜΑΡΙ ΒΑΡΕΪΓ
ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ
ΣΙΩΠΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΣΤΕΡΓΙΑ ΚΑΒΒΑΛΟΥ

ΣΑΡΑ

Οι άνθρωποι που σου εξηγούν ότι πριν πεθάνεις βλέπεις τις αναμνήσεις σου να περνάνε από μπροστά σου προφανώς δεν έχουν ποτέ πεθάνει. Εγώ, για παράδειγμα, που τώρα πεθαίνω, το μόνο πράγμα που βλέπω μπροστά μου είναι την ψευδοροφή από φελλό, τα χλωμά νέον φώτα και τις σιλουέτες με τις ιατρικές μπλούζες που με σπρώχνουν με μεγάλη ταχύτητα προς το ασανσέρ φωνάζοντας δυνατά λόγια που δεν καταλαβαίνω. Αναμνήσεις δεν έχω πια. Δεν μένουμε στο παρελθόν όταν δεν έχουμε πια μέλλον. Πίστεψέ με, θα ήθελα να περνούσαν από μπροστά μου, μόνο και μόνο για να κερδίσω λίγο χρόνο μαζί σου. Θα ήθελα να ξαναδώ την παιδική μου ηλικία σε μια οθόνη από σέπια, ίσως με άλματα και τσιτσιρίσματα λες και η ταινία της ζωής μου είχε γυριστεί το 1930. Θα ονομαζόταν «Αναμνήσεις της Σάρα, η ιστορία ενός ψέματος». Φέρτε ποπκόρν, σβήστε τα φώτα.

Όμως όχι. Τίποτα. Ο εγκέφαλος έχει σταματήσει. Τρόμος. Καμία εικόνα δεν μου έρχεται. Μονάχα ένα πράγμα μετράει: το τώρα. Πρώτη φορά στη ζωή μου που κατανοώ πραγματικά την έννοια της τωρινής στιγμής.

Την παρατηρώ με έκπληξη ενώ κυλά μέσα από τα δά-

χτυλά μου, κάθε λεπτό, ένας κόκκος άμμου, μια γουλιά αλμυρού νερού. Ένα κομμάτι ωκεανού, πολύτιμο, άπιαστο. Λίγα λεπτά μέλλοντος, αυτό είναι το μόνο που μου απομένει. Δεν θα μάθεις ποτέ την αλήθεια. Την αλήθεια μου.

Είσοδος στο ασανσέρ.

Θα γίνει είδηση. Μάλλον ήταν της μοίρας μου. Θα μιλούν για εμένα στα δείπνα, μεταξύ τυρού και αχλαδιού. Τη θυμάσαι τη Σάρα; Θα είμαι η ανατριχίλα στην πλάτη των γνωστών μου. Μια κακή ανάμνηση. Η δυσάρεστη απόδειξη ότι αυτά συμβαίνουν μόνο στους άλλους.

Εξοδος από το ασανσέρ. Ξερνάω πάνω στη ροζ μπλούζα.

Δεν γνώρισα ποτέ τον φόβο, τον αληθινό, πριν από αυτή τη στιγμή.

One. Two. Three. Το σώμα μου, πεταμένο σε ένα χειρουργικό τραπέζι. Ένας σάκος με άπλυτα. Ήδη ένα πτώμα.

Σκοτώστε με. Να τελειώνουμε. Το να είσαι πεθαμένος δεν μπορεί να είναι χειρότερο από αυτό.

Οι φωνές θολώνουν, μακρινές. Μέσα στην πλάτη μου, μια αίσθηση κρύου μετάλλου. Ακούω τους γλάρους, τον θόρυβο των κυμάτων. Πάνω στο δέρμα μου η υγρασία και το αλάτι.

Ένας τελευταίος κόκκος άμμου κυλά μέσα από τα δάχτυλά μου. Μια τελευταία σκέψη για εσένα.

The end.

Θα προτιμούσα να πέθαινα στη μητρική μου γλώσσα.

ΜΕΡΟΣ Α'
ΟΙ ΑΠΟΜΑΓΕΜΕΝΕΣ

Όλες οι σημειώσεις ανήκουν στη μεταφράστρια του βιβλίου.

Έγγραφο εργασίας
Υπόθεση Σάρα Λερούά – 1992

Όλοι μας έχουμε ένα μερίδιο ευθύνης για αυτό που συνέβη στη Σάρα Λερούά. Κι εγώ συμμετείχα, ακόμα κι αν μου πήρε είκοσι χρόνια για να καταλάβω και να δεχτώ τον ρόλο που έπαιξα σε αυτή την ιστορία. Δεν θα σας αποκαλύψω την ταυτότητά μου, δεν είναι αυτός ο στόχος της εξομολόγησής μου και, εξάλλου, δεν θέλω να φανταστούν ότι αποκαλύπτω την αλήθεια για να εξιλεωθώ, να κατηγορήσω τους άλλους αντί για εμένα ή απλώς και μόνο για να παινέψω τον εαυτό μου. Πιστεύω ότι η αλήθεια πρέπει να γραφτεί κάπου. Για εμάς, για τη Σάρα και ίσως για εσάς. Ίσως τελικά, ελλείψει συγχώρεσης, να μπορέσουμε να ζήσουμε με αυτό που κάναμε.

Ακόμα κι αν όλοι ίσως πιστέψουν το αντίθετο, εκείνη την εποχή, είχαμε ηθική. Όχι το είδος της ηθικής που θα μας εμπόδιζε από το να πούμε ψέματα στην αστυνομία, στις οικογένειές μας, ακόμα και στους εαυτούς μας. Το είδος της ηθικής που επινοείς όταν είσαι δεκαπέντε και δεν έχεις ακόμη χάσει κάθε ελπίδα ότι υπάρχει δικαιοσύνη σε αυτόν τον κόσμο. Στο όνομα αυτής της ηθικής σας γράφω σήμερα, είκοσι χρόνια μετά τα γεγονότα.

Η φωτογραφία που συνοδεύει αυτές τις σελίδες τραβήχτη-

κε λίγες μέρες μετά την εξαφάνιση της Σάρα. Από αριστερά προς τα δεξιά, μπορείτε να δείτε την Ανζελίκ, που δεν ήταν σε καμία περίπτωση άγγελος, τη Μοργκάν, που σήμερα θα τη χαρακτηρίζαμε ως κορίτσι με «μεγάλες δυνατότητες», τη Γιασμίν, που γενναιόδωρα μετονομάστηκε σε «κόρη της καθαρίστριας» στις εφημερίδες και στην αναφορά της αστυνομίας, και τη Σάρα Λερούά. Αν δεν ξεχειμωνιάσατε τα τελευταία είκοσι χρόνια σε ένα ιγκλού στη Γροιλανδία, είναι τελείως ανώφελο να σας συστήσω τη Σάρα Λερούά.

Ξέρω ότι θα θέλατε να μάθετε ποια είμαι, όμως στην πραγματικότητα αυτό δεν έχει καμία σημασία. Είμαστε μία οντότητα, είμαστε οι «Απομαγεμένες». Όπως στη γραμματική, έτσι και στη ζωή, το αρσενικό υπερισχύει του θηλυκού, στη δική μας ιστορία, το «εμείς» ανέκαθεν αντικαθιστούσε το «εγώ» και γι' αυτό επιτρέπω στον εαυτό μου να γράφω εξ ονόματος όλων μας. Κανείς δεν μπορεί να περιμένει από κανέναν να θυμάται με απόλυτη αξιοπιστία τι συνέβη το καλοκαίρι της εξαφάνισης της Σάρα Λερούά. Όσο για εμένα, την περασμένη εβδομάδα έβγαλα από τη σοφίτα τη στοίβα με τα σπιράλ Clairefontaine τετράδια που χρησιμοποιούσα για να γράψω το προσωπικό μου ημερολόγιο, μια άσκηση στην οποία επιδιόμουν καθημερινά ή σχεδόν καθημερινά μέχρι το τέλος των σπουδών μου. Ξαναδιάβασα όλα όσα είχαν σχέση με την περίοδο που μας αφορά.

Ας τα πάρουμε όμως από την αρχή.

Η Ανζελίκ και η Σάρα δεν συναντήθηκαν πρώτη φορά στη Β΄ τάξη του Γυμνασίου-Λυκείου Βικτόρ Ουγκό, δεν μίσησαν η μία την άλλη με την πρώτη ματιά επειδή «όλα τους χώριζαν», όπως επιβεβαίωσαν τα μίντια όταν η Ανζελίκ τέθηκε

υπό κράτηση. Η Ανζελίκ και η Σάρα συναντήθηκαν πρώτη φορά σε ένα νεκροταφείο, όταν ήταν επτά οκτώ χρονών. Και πράγματι δεν θα είχαν ποτέ πλησιάσει η μία την άλλη αν η πρώτη αυτή συνάντηση είχε γίνει κάτω από διαφορετικές συνθήκες. Η αλήθεια είναι ότι δεν είχαν τίποτα κοινό. Και με αυτό εννοώ ότι η Σάρα ήταν από αστική οικογένεια ενώ οι γονείς της Ανζελίκ ήταν χρεωμένοι μέχρι τον λαιμό. Ωστόσο το νεκροταφείο είναι ένας τόπος ουδέτερος που γεννά συμπόνια, γι' αυτόν τον λόγο μπόρεσαν να γνωριστούν χωρίς να είναι προκατειλημμένες. Σε αντίθεση με την Ανζελίκ, η Σάρα είχε καλή δικαιολογία να βρίσκεται στο νεκροταφείο της Μπουβίλ-σιρ-Μερ εκείνη τη μέρα: εκεί θα έθαβαν τη μητέρα της. Όσο για την Ανζελίκ, ήταν απλώς εκεί επειδή, παραθέτω, «λάτρευε τα νεκροταφεία». Προσωπικά, θα είχα βρει αυτό το χόμπι ανησυχητικό, όμως η Σάρα δεν εξέφρασε κάτι τέτοιο.

Η Σάρα ήταν στη φάση του πένθους που ονομάζουμε άρνηση. Για μήνες, ξυπνούσε κάθε πρωί, πεπεισμένη ότι είχε δει ένα κακό όνειρο, τελείως παραξενεμένη που ξυπνούσε από το στριγκό ξυπνητήρι και όχι από τη ζεστή αγκαλιά της μητέρας της. Ο πατέρας της πρέπει να την έσυρε στην κηδεία, εν μέσω νευρικού κλονισμού, ενώ ούρλιαζε και έσταζε μύξες και δάκρυα. Ούρλιαζε τόσο που δεν ακούγαμε λέξη απ' όσα έλεγε ο ιερέας. Η γιαγιά της εγκατέλειψε την προσπάθεια στην έξοδο της εκκλησίας και η Σάρα έφυγε τρέχοντας. Τα βήματά της την οδήγησαν αυθόρμητα στο νεκροταφείο, που ήταν ακριβώς πίσω από την εκκλησία. Αν δεν έχετε πάει ποτέ στην Μπουβίλ-σιρ-Μερ, να ξέρετε ότι υπάρχει ακόμη. Είναι σκαρφαλωμένο στην κορυφή ενός ψηλού λευκού γκρεμού

που πέφτει απότομα στη θάλασσα όχι μακριά από το ακρωτήριο Γκρι-Νε. Τις μέρες που έχει καλό καιρό, βλέπεις μέχρι την Αγγλία.

Δίπλα σε ένα μαυσωλείο καλυμμένο με βρύα, καθισμένη σταυροπόδι πάνω σε μια ταφόπλακα από ροζ γρανίτη, η Ανζελίκ φορούσε ένα κίτρινο αδιάβροχο που της ήταν υπερβολικά μεγάλο. Το πρώτο συναίσθημα που ένιωσε η Σάρα στη θέα της Ανζελίκ ήταν μια βίαιη ζήλια, σαν γροθιά στο στομάχι, στη σκέψη ότι η μητέρα της Ανζελίκ θα της είχε φωνάξει να κουμπωθεί προτού φύγει. Ορισμένα άτομα είχαν ακόμη μια στοργική μαμά που την απασχολούσε να μην πάθουν βρογχοπνευμονία. Όχι η Σάρα. Η ζωή ήταν πολύ άδικη. Βέβαια η Σάρα θα μάθαινε σύντομα ότι οι γονείς της Ανζελίκ δεν ήταν καθόλου το είδος των γονέων που ανησυχούν για θέματα τόσο τραγικά επουσιώδη όσο μια βρογχοπνευμονία, όμως, εκείνη τη στιγμή, αυτό το αδιάβροχο που ανήκε σε έναν μεγάλο τής φάνηκε ως το σύμβολο της τεράστιας αγάπης την οποία μόλις της είχαν ξεριζώσει. Τα δάκρυά της διπλασιάστηκαν. Από θυμό, πέταξε ένα πετραδάκι προς το μέρος αυτής της άγνωστης, η οποία δεν ήξερε τη μοίρα της. Η Ανζελίκ γύρισε από την άλλη. Κοίταξε προσεκτικά για ώρα τη Σάρα ενώ εκείνη έκλαιγε. Μετά σηκώθηκε από την ταφόπλακά της, την πήρε στην αγκαλιά της και την αγκάλιασε πολύ σφιχτά. Μύριζε θάλασσα και ζεστή σοκολάτα. Η Σάρα ένιωσε την ανάσα της να γαληνεύει. Έμεινε για μια στιγμή που κράτησε παραπάνω απ' ό,τι περίμενε στην αγκαλιά αυτού του μικρού κοριτσιού που δεν γνώριζε ούτε την Εύα ούτε τον Αδάμ κι ωστόσο ήταν η πρώτη που της πρόσφερε τέτοια παρηγοριά.

«Ποιος πέθανε;» ρώτησε η Ανζελίκ ρίχνοντας το βλέμμα της στο φόρεμα και το μαύρο καλσόν της συνομιλήτριάς της.

«Η μαμά» ψιθύρισε η Σάρα.

«Λυπάμαι».

Έπεσε σιωπή, μετά η Σάρα ψέλλισε ανάμεσα σε δύο λυγμούς: «Ξέρεις ποια ήταν η πρώτη γυναίκα που διέσχισε τη Μάγχι;».

Η Ανζελίκ κούνησε το κεφάλι της. Δεν καταλάβαινε τι σχέση είχε αυτό.

«Η Γκέρτροντ Καρολίν Έντερλε, το 1926. Αμερικανίδα. Ξεκίνησε από το ακρωτήριο Γκρι-Νε και έφτασε στο Ντόβερ σε δεκατέσσερις ώρες και τριάντα ένα λεπτά. Κατέρριψε το παγκόσμιο ρεκόρ της εποχής ενός άντρα κατά μία ώρα και πενήντα εννέα λεπτά. Η μαμά μού το είπε. Ήξερε τόσα ενδιαφέροντα πράγματα».

Αν και δεν βρήκε την πληροφορία ιδιαίτερα συναρπαστική, η Ανζελίκ κούνησε το κεφάλι, εντυπωσιασμένη από αυτή την τόσο ανώφελη όσο και παράξενη δεδομένων των συνθηκών επίδειξη γνώσεων. Μετά έπιασε το χέρι της Σάρα και την κοίταξε με μεγάλη σοβαρότητα.

«Λυπάμαι, η ζωή είναι πραγματικά φρικτή, ιδίως για τα κορίτσια. Η μόνη λύση είναι η αλληλεγγύη, μου το είπε η Φανί».

«Ποια είναι η Φανί;»

«Η μεγάλη μου αδερφή».

Η Σάρα δεν είχε την παραμικρή ιδέα τι σήμαινε ο όρος «αλληλεγγύη», όμως ηχούσε σαν νότες μουσικής, ένα γραμμάριο γεμάτο ελπίδα την οποία χρειαζόταν σίγουρα σε τέτοιους δύσκολους καιρούς, γι' αυτό και πρότεινε στην Ανζελίκ:

«Μπορείς να έρθεις μαζί μου στην ταφή;».

«Μετά χαράς» είπε εκείνη, λες και της είχαν προτείνει να πάνε να φάνε παγωτό.

Η Ανζελίκ γοητεύτηκε από την ευκαιρία που ίσως είχε να δει στ' αλήθεια έναν νεκρό. Πήγαν και στάθηκαν δίπλα από την τρύπα του φρέσκου χώματος που είχε ανοιχτεί για να υποδεχτεί το φέρετρο. Περίμεναν σιωπηλές. Η Ανζελίκ σκούπιζε πότε πότε τα δάκρυα της Σάρα με ένα χρησιμοποιημένο χαρτομάντιλο που είχε βρει στο βάθος της τσέπης του αδιάβροχού της. Ύστερα, οι καμπάνες άρχισαν να χτυπούν και η γκρίζα πομπή των μελών της οικογένειας που ακολουθούσε το φέρετρο μπήκε μέσα στο νεκροταφείο σαν ένα κοπάδι πένθιμα κοράκια.

«Είναι πολύ θλιβερό, σου δανείζω το γουόκμαν μου» ψιθύρισε η Ανζελίκ. «Το έκλεψα από την αδερφή μου».

Χωρίς να περιμένει την απάντηση της Σάρα, έβαλε τα ακουστικά στα αυτιά της καινούριας της φίλης και ανέβασε την ένταση στο τέρμα.

Και κάπως έτσι ξεκίνησαν όλα: η Ανζελίκ σαν ήλιος ντυμένη με ένα κίτρινο αδιάβροχο που της έφτανε μέχρι τον αστράγαλο, να κρατάει το χέρι της Σάρα, που ήταν παγωμένη από τη λύπη της, και όλα αυτά με το «Sensualité» της Αζέλ Ρεντ* ως μουσική υπόκρουση.

* Βελγίδα τραγουδίστρια και τραγουδοποιός.

ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΣΙΩΠΗ

Η εξαφάνιση της δεκαπεντάχρονης Σάρα Λερούά αναστατώνει το μικρό παραθαλάσσιο χωριό της Μπουβίλ-σιρ-Μερ και συγκινεί ολόκληρη τη Γαλλία. Σε κάθε σπίτι, σε κάθε μπιστρό, ο κόσμος κάνει υποθέσεις, όμως αυτό που συνέβη πραγματικά δεν το έμαθε ποτέ κανείς.

Είκοσι χρόνια αργότερα, η Φανί αναγκάζεται να επιστρέψει στον τόπο της τραγωδίας που σημάδεψε τα νεανικά της χρόνια. Πρόκειται για ένα παρελθόν που θα προτιμούσε να ξεχάσει, αφού η υπόθεση της Σάρα Λερούά είναι και δική της, όπως και μιας παρέας φιλενάδων που ονομάζονταν «Απομαγεμένες».

Η ιστορία τους έχει τη μυρωδιά από τα πρώτα τσιγάρα και το χλώριο της πισίνας, σφραγίζεται με όρκους αιώνιας φιλίας μα, κυρίως, από αβάσταχτα μυστικά.

«Η γραφή της Μαρί έχει κάτι το μαγικό, έχει αυτό το χάρισμα, την ικανότητα να σε μεταφέρει πέρα από τον χρόνο. Πάντα με εντυπωσιάζουν οι χαρακτήρες της, είναι τόσο καλοδουλεμένοι! Απίστευτο ταλέντο!»

Joanna, @joanna_in_books_wonderland

